

Realia władzy biskupiej w świetle korespondencji św. Ignacego z Antiochii

Kuderski Krzysztof,

Chrześcijańska Akademia Teologiczna (Warszawa, Polska)

Św. Ignacy z Antiochii był szczególnym pisarzem wczesnochrześcijańskim, biskupem oraz wielkim myślicielem. W swoich listach opisuje hierarchię kościelną w pierwszym wieku. Często podkreślał w swoich listach potrzebę jedności biskupa z wiernymi. Jego listy chociaż napisane w pierwszym wieku nadal są aktualne. W dzisiejszym świecie, w którym jest tak wiele wyznań, należy szukać porozumienia i jedności, której wzorem pozostaje Trojca Święta. Misja, która została powierzona przez Chrystusa Jego uczniom, a potem ich kontynuatorom, jest trudna i związana z wieloma przeciwnościami i wyrzeczeniami. W dzisiejszych czasach wielu ludzi żyje poza Kościołem, nauką Chrystusa i sakramentami i nie mają oni szacunku do biskupów. Nie rozumieją, z czego wynika autorytet biskupa. Wyjaśnienie tej kwestii znajduje się w listach św. Ignacego.

Posługa biskupów została ustanowiona z woli Bożej. Są oni arcykapłanami oraz nauczycielami wiary w powierzonych im Kościołach. Posiadają w nich pełnię władzy, która wyraża się w odpowiedzialności za zbawienie ludzi im podległych we wspólnocie. Nauczają oni lud prawd wiary i zasad moralności. Jako następcy Apostołów, przyjmują także pokutę chrześcijan i odpuszczają grzechy mocą Ducha Świętego, zgodnie ze słowami Zbawiciela: „Którymkolwiek grzechy odpuszczicie, są im odpuszczone, a którym zatrzymacie, są zatrzymane” (J 20,23). Dzięki temu oddziałują na sumienia chrześcijan [5, s. 121] i pomagają je kształtować, co wspomina św. Ignacy w *Liście do Kościoła w Tralleis*: „Kto jest wewnątrz sanktuarium, ten jest czysty, kto zaś jest z zewnątrz, ten czysty nie jest. Znaczy to, że kto czyni coś bez biskupa, kapłanów i diakonów, ten nie ma czystego sumienia” [4, s. 164]. Błogosławieństwa ślubnego między chrześcijanami w Cerkwi także udziela biskup. Św. Ignacy w liście skierowanym do Polikarpa wspomina: „Godzi się zaś, aby mężczyźni, którzy się żenią, i kobiety, które wychodzą za mąż, łączyli się z wiedzą

biskupa, aby małżeństwo było zawierane zgodnie z myślą Bożą, a nie zgodnie z poządlivościami” [4, 179]. Biskup, jako ojciec wiernych, także służył pomocą w rozwiązywaniu problemów małżeńskich. Było to związane z wysokim poziomem moralności chrześcijan żyjących w tamtych czasach [1, c. 81].

„Biskup – jak zaznacza Aleksander Szmemman – dla swojej Cerkwi jest obrazem Samego Chrystusa – Głowy i Źródła całego jej życia. Bez niego nic nie może funkcjonować w Cerkwi, gdyż jego posługa, jego wyjątkowy dar w tym się zawiera, żeby zebranie chrześcijan przez sakramenty przemieniać w Ciało Chrystusa. On sprawuje sakrament chrztu, przynosi Eucharystię, rozdaje dary w zebraniu. A z władzą sprawowania sakramentów nierozzerwalnie związana jest władza nauczania: on uczy w zgromadzeniu nie od siebie, lecz w Duchu. On jest stróżem tradycji apostołskiej, świadkiem powszechnej jedności Cerkwi” [6, c. 48].

Z wyjątkową energią i wiarą św. Ignacy tłumaczył naukę o służbie biskupiej, która zawarta jest w Piśmie Świętym. Uważał, że chrześcijanie nie mogą istnieć na zgromadzeniu eucharystycznym bez swojego biskupa: „Jedno bowiem jest Ciało Pana naszego Jezusa Chrystusa i jeden kielich, by nas zjednoczyć z Krwią Jego, jeden ołtarz, jak też jeden biskup razem z kapłanami i diakonami, współsługami moimi” [4, s. 164]. To biskup, który jest w jedności ze swoją wspólnotą, uczestniczy jeszcze za życia w niebiańskiej liturgii oraz raduje się z modlitwy kierowanej do Boga [3, s. 72]. Wierni, którzy łączą się ze swym biskupem, są odbiciem owej nadprzyrodzonej jedności: „Kościół z Jezusem Chrystusem, a Jezus Chrystus z Ojcem, aby wszystko stanowiło harmonię w jedności” [2, s. 135]. Św. Ignacy zaznacza szczególną więź, jaka zachodzi między biskupem a wspólnotą. Jest ona bardzo ważnym warunkiem poprawnego wypełniania biskupiej posługi. Utrzymywanie jej nakłada wiele zobowiązań nie tylko na biskupa, lecz także na wiernych [3, s. 74]. Powinni oni bowiem odnosić się do biskupa w odpowiedni sposób.

Św. Ignacy w związku z tym pisze: „Jest więc rzeczą jasną, że na biskupa musimy patrzeć jak na samego Pana” [4, s. 135]. W innym liście natomiast stwierdza: „Starajcie się wszystko czynić w zgodzie Bożej pod kierunkiem biskupa, który zastępuje wam Boga” [4, s. 145].

Św. Ignacy zwraca również uwagę na rolę kapłanów we wspólnocie i ich zależność od biskupa [3, s. 74]. Nakłania ich do trwania w jedności z biskupem, która swój praktyczny wyraz odnajduje w postępowaniu zgodnym z biskupią myślą [4, s. 135]. Taką doskonałą jedność biskupa z kapłanami, diakonami i wiernymi św. Ignacy opisuje: „(...) są zestrojeni z biskupem jak struny z cytrą” [4, s. 134].

Biskup jest pasterzem na wzór Chrystusa, dlatego powinien być gotowy do poświęceń w imię dobra Kościoła. To biskup ma przewodniczyć walce ze złem, przyjmując je na siebie dla dobra ludzi: „Bo wydaje mi się, że Bóg nas, apostołów, oznaczył jako najposledniejszych, jakby na śmierć skazanych, gdyż staliśmy się widowiskiem dla świata i aniołów i ludzi” (1 Kor 4,9). Ofiara, którą składa biskup, znajduje swój wyraz w celebrowaniu Eucharystii oraz w całym jego życiu.

Biskup został wyznaczony przez samego Boga do sprawowania władzy duchownej wśród powierzonych mu ludzi. Władza biskupa różni się jednak od władzy świeckiej. Polega ona bowiem na udziale w posłudze Jezusa, w Jego misji i cierpieniu. Biskup uczestniczy w pełni życia Kościoła, a jego autorytet wypływa z jego duszpasterskiej aktywności. Biskup jest sługą Jezusa i ma w każdej dziedzinie życia Go naśladować.

Posługa biskupa jest wyjątkowym działaniem, nie osobistym, ale kościelnym i kolektywnym. Każdy biskup jest bowiem członkiem Mistycznego Ciała Jezusa i dzięki szczególnemu powołaniu oddaje swoje życie całkowicie dla dobra Kościoła Chrystusowego.

Literatura

1. *Арсеньев В.С.* О символизме православного богослужения в Таинстве брака / В.С. Арсеньев. – М. : Душеполезное чтение, 1891. – 253 с.
2. Biblia to jest Księgi Starego i Nowego Testamentu. Nowy przekład z języków hebrajskiego i greckiego opracowany przez Komisję Przekładu Pisma. – Warszawa: Brytyjskie i Zagraniczne Towarzystwo Biblijne w Warszawie, 1990. – 1333 s.
3. *Częsz, B.* Kapłaństwo chrześcijańskie w II wieku // «Vox Patrum». – 1996. – № 24–29. – S. 71–74.
4. *Ignacy Antiocheński.* Listy / Pierwsi Świadkowie: wybór najstarszych pism chrześcijańskich / przekł. A. Świderkówna; oprac. M. Starowieyski. – Kraków : Społeczny Instytut Wydawniczy Znak, 1988. – s. 89-179.
5. *Sawa (Hrycuniak).* Chrystus – najwierniejszy Przyjaciel człowieka: zbiór wybranych artykułów opublikowanych w latach 1962-1998. – Warszawa: Warszawska Metropolia Prawosławna, 2003. – 331 s.
6. *Шмеман, А.Д.* Исторический путь Православия / А.Д. Шмеман. – М. : Издательство «Паломник», 2007. – 397 с.